

درس ستایش «به نام خدایی که جان آفرید»

۱. درس «به نام خدایی که جان آفرید» را با چه لحنی می‌خوانیم؟

(۱) اندرزی (۲) داستانی (۳) ستایشی (۴) گفت‌وگو

۲. در بیت «خداوند بخشنده دستگیر / کریم خطابخش پوزش‌پذیر» به کدام صفت پروردگار اشاره نشده است؟

(۱) غفار (۲) تواب (۳) رحمان (۴) خالق

۳. معنی بیت «به درگاه لطف و بزرگیش بر بزرگان نهاده بزرگی ز سر» از کدام گزینه دریافت می‌شود؟

- (۱) بزرگان در برابر درگاه لطف و مهربانی خداوند بزرگی خود را به یاد می‌آورند و با او همترازی می‌کنند.
(۲) قدرتمندان در مقابل قدرت خداوند بزرگیشان را فراموش می‌کنند و در برابر عظمت او سر تعظیم فرود می‌آورند.
(۳) بزرگان به عظمت و بزرگی پروردگار اعتراف می‌کنند و از درک ماهیت حقیقی‌اش عاجز و ناتوان هستند.
(۴) هرکس به درگاه خداوند روی آورد و فروتنی اختیار کند، خداوند از خطایش درمی‌گذرد و او را می‌بخشد.

۴. مفهوم کدام بیت با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) تا به جایی رسی که می‌نرسد پای اوهام و پایه افکار
(۲) جهان، متفق بر الهیتش فرومانده از کنه ماهیتش
(۳) نه در ایوان قُربش وهم را بار نه با چون و چرایش عقل را کار
(۴) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم ننگی / نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی

۵. درستی یا نادرستی گزینه‌های زیر را مشخص کنید.

- الف) بیت «محال است سعدی که راه صفا توان رفت جز بر پی مصطفی» دارای چهار جمله است. درست نادرست
ب) موضوع کتاب «بوستان (سعدی‌نامه)» اخلاقی و اجتماعی است و در قالب «مثنوی» سروده شده است. درست نادرست

۶. نقش دستوری واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.

ای نام نکوی تو سردفتر دیوان‌ها وی طلعت روی تو زینت‌ده عنوان‌ها

چشم دل باز کن که جان بینی آن‌چه نادیدنی است آن بینی

۷. واژه‌های قافیه و ردیف را در بیت روبه‌رو مشخص کنید. «تأمل در آیینۀ دل کنی صفایی به تدریج حاصل کنی»

قافیه: و ردیف: و

۸. بن ماضی و بن مضارع فعل‌های زیر را بنویسید.

گذشته است (.....) می‌آموزیم (.....)

۹. بیت زیر از کدام آرایه‌های ادبی بهره گرفته است؟

به درگاه لطف و بزرگیش بر بزرگان نهاده بزرگی ز سر

۱۰. با توجه به بیت زیر، کاربرد معنایی واژه «پرستار» را در گذشته و امروز مقایسه کنید.

«پرستار امرش همه چیز و کس بنی‌آدم و مرغ و مور و مگس»

۱۱. بیت زیر به چه داستان‌ها یا رویدادهایی اشاره می‌کند؟

«گلستان کند آتشی بر خلیل گروهی بر آتش برد ز آب نیل»

۱۲. معنی و مفهوم بیت‌های داده شده را بنویسید.

«یکی را به سر بر نهد تاج بخت یکی را به خاک اندر آرد ز تخت»

«بشر، ماورای جلالش نیافت بصر، منتهای جمالش نیافت»

«جهان متفق بر الهیتش فرو مانده از کنه ماهیتش»

فصل یک (درس یک و دو)

۱- معنی کدام واژه درست است؟ (۵/۰ نمره)

- (۱) طلعت: دیدار ☐ (۲) مُحال: ممکن ☐ (۳) تأمل: صبر و بردباری ☐ (۴) فراز: انتها ☐

۲- املای کدام کلمه با توجه به معنی نادرست است؟ (۵/۰ نمره)

- (الف) بصر: بینایی ☐ (ب) طنین: صدا ☐ (ج) جثه: بدن ☐ (د) نقز: زیبایی ☐

۳- نویسنده/شاعر کدام اثر به درستی معرفی شده است؟ (۵/۰ نمره)

- نهج البلاغه: امام علی (ع) ☐ پریشان: قآانی شیرازی ☐
تاریخ اردلان: هاتف اصفهانی ☐ به قول پرستو: سنایی ☐

۴- در همهٔ گزینه‌ها تشبیه به کار رفته است به جز گزینهٔ ... (۵/۰ نمره)

- (۱) تاج عزت به سرم بنهادی
(۲) گوهر شکر عطایت سُفتن
(۳) رخس پندار همی راند ز دور
(۴) عزّ آزادی و آزادگی‌ام

۵- در کدام گزینه تعداد جمله‌های کمتری وجود دارد؟ (۵/۰ نمره)

- (۱) عیب است بزرگ برکشیدن خود را
(۲) عیب است بزرگ برکشیدن خود را
(۳) عیب است بزرگ برکشیدن خود را
(۴) عیب است بزرگ برکشیدن خود را

۶- واژه‌های داده شدهٔ زیر را به جمع تبدیل کنید. (۱ نمره)

همه: دانشجو:

۷- رکن‌های اول (مشبه) و دوم (مشبه به) را در عبارت زیر بیابید. (۱ نمره)

« تو از آن آزاد اندیشانی هستی که پایدار و نستوه، استوار چون کوه می کوشند »

۸- یک بیت یا یک جمله بنویسید که در آن آرایهٔ تشخیص به کار رفته داشته باشد. (۱ نمره)

۹- پیام و مفهوم بیت زیر را در یک سطر بنویسید. (۱ نمره)

ای نام نکوی تو سردفتر دیوان‌ها
وی طلعت روی تو زینت‌ده عنوان‌ها

۱۰- آرایه‌های ادبی بیت زیر را بنویسید. (۱ نمره)

گلستان کند آتشی بر خلیل
گروهی بر آتش برد ز آب نیل

۱۱- یک بیت بنویسید و در آن واژه‌های قافیه و ردیف را مشخص کنید. (۱ نمره)

۱۲- درک و دریافت خود را از مصراع «نام او نور و نشانش دشمنی» را در یک سطر بنویسید. (۱ نمره)

۱۳- با توجه به متن زیر واژه‌های مشخص شده را به ترتیب معنا کنید. (۱ نمره)

از شگفتی‌های خالق بی‌همتا، اسرار پیچیده حکیمانه در آفریدن خفاشان است. روشنی روز که همه چیز را می‌گشاید، چشمانشان را می‌بندد. او در روز پلک‌ها را بر سیاهی دیده‌ها می‌اندازد و شب را چونان چراغی برمی‌گزیند تا در پرتو تاریکی آن، روزی خود را جست‌وجو کند.

() () () ()

۱۴- جدول را کامل کنید. (۲ نمره)

جمله	نهاد	مفعول	متمم	فعل
از محبت خاها گل می‌شود.				
این جوانه تشنه و از مرداب آب می‌خواهد.				

۱۵- با توجه به فعل «می‌نویسم» موارد خواسته شده زیر را بنویسید. (۱/۵ نمره)

می‌نویسم ← بن ماضی: بن مضارع: مصدر:

۱۶- با توجه به درس «خوب جهان را ببین» دو ویژگی آفرینش طاووس را بیان کنید. (۱ نمره)

۱۷- بیت‌ها و عبارت‌های زیر را به فارسی روان برگردانید. (۳ نمره)

یکی را به سر بر نهد تاج بخت
یکی را به خاک اندر آرد ز تخت

کیست آن صورتگر ماهر که بی تقلید غیر
این همه صورت برد بر صفحه ی هستی به کار

جهان متّفق بر الاهیتش
فرو مانده از کنه ماهیتش

۱۸- حفظ شعر (۲ نمره)

درس سوم؛ «ارمغان ایران»

۱) در هنگام افزوده شدن واژه همه به «ی»، از واج میانجی «گ» بهره می گیریم. ☐ درست ☐ نادرست

۲) با توجه به متن درس، جاهای خالی را پر کنید.

الف) کشور ما، ایران، همواره سرزمین سپند فرّ و فروغ و فرزاندگی و بوده است.

ب) میهن شکوهمند ما، این بخردان و دانایان، سرزمینی است که بدان می نازیم.

پ) تواز آن آزاد اندیشانی هستی که پایدار و استوار چون کوه، می کوشند.

ت) بخوان و بجوی و بپوی و ایران و خود را بشناس و پروردگار پاک را سپاس

۳) مترادف واژه های زیر را از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

آلودگی () همه () در طول () کافی ()

هدیه () اصیل () نیک اندیش () کوتاهی ()

۴) نمونه های واج آرایی را در درس و چند نمونه واج آرایی در شعر پیدا کنید و بنویسید. (چهار مورد)

۵) مفهوم عبارت های زیر را بنویسید.

گرامیم! برترین و استوارترین ستایش آن است که بر زبان و خامه دشمن، روان می شود زیرا ستایشی است پیراسته از هر آرایش.

۶) نام چند تن از دلاوران و قهرمانان بزرگ ایران زمین را بنویسید.

۷) ارمغان ایران چیست؟

۸) نویسنده درس ارمغان ایران کیست؟

.....

۹) نام دیگری برای درس بنویسید. (زیبا و خوش ساخت)

.....

۱۰) واژه‌های جمع را پیدا کنید و مفرد آن‌ها را بنویسید.

جهانیان، همگان، ارمغان، ایرانیان، شیران، دلیران

.....

.....

درس ششم؛ «راه نیکبختی»

۱- در مصراع «چو ایران نباشد تن من مباد» ایران نهاد است. (۱ نمره) درست نادرست

۲- یکی از مهارت‌های اصلی زبان است. (۱ نمره)

۳- متن با حالت پهلوانی و پیکارگرایانه خوانده می‌شود. (۱ نمره)

۴- واژه مناسب (جزء، جزء) را انتخاب کنید. (۱ نمره)

او به زمان خواب از نوشتن دست برنمی‌دارد و این کار وجودش شده است.

۵- قالب شعر «راه نیکبختی» چیست؟ (۱ نمره)

۶- مهم‌ترین پیام بیت «ده روز مهر گردون افسانه است و افسون / نیکی به جای یاران فرصت شمار یارا» چیست؟ (۵/۰ نمره)

الف) نیکی به دوستان ب) ناپایداری دنیا ج) کوتاهی عمر د) استفاده درست از عمر

۷- مفهوم بیت «با چشم ادب نگر پدر را / از گفته او مپیچ سر را» در کدام گزینه نیامده است؟ (۵/۰ نمره)

الف) نافرمانی نکن ب) فداکار باش ج) احترام پدر را نگاهدار د) مطیع فرمان پدر باش

۸- کدام بیت با عبارت «قولوا الحقّ و لو علی انفسکم: حق را بگویید هرچند به زیانتان باشد» ارتباط معنایی بیشتری دارد؟ (۵/۰ نمره)

الف) سخن حق بگو، نترس که حق / نبرد روزی و نیارد مرگ

ب) کان روز به علم تو چه افزود / وز کرده‌ی خود چه برده‌ای سود

ج) زنه‌ار مگو سخن به جز راست / هرچند تو را در آن ضرر هاست

د) پیران سخن ز تجربه گویند، گفتمت / هان ای پسر که پیر شوی، پند گوش کن

۹- املای کدام واژه درست نیست؟ درست آن را بنویسید. (۱ نمره) سحرگهان - جامه - خورسند - تأمل

۱۰- در بیت‌های زیر ردیف و قافیه را مشخص کنید و بنویسید. (۲ نمره)

چون با ادب و تمیز باشی پیش همه کس عزیز باشی

زنهار مگو سخن به جز راست هرچند تو را در آن ضرر هاست

۱۱- چهار نمونه از بهترین نمونه‌های ادبیات تعلیمی را نام ببرید. (۲ نمره)

۱۲- آرایه‌های بیت‌های زیر را بنویسید. (۱/۵ نمره)

چون با ادب و تمیز باشی پیش همه کس عزیز باشی
می‌باش به عمر خود سحرخیز وز خواب سحرگهان بهره‌یز
با مادر خویش مهربان باش آماده‌ی خدمتش به جان باش

۱۳- معنی بیت‌های زیر را بنویسید. (۴ نمره)

چون این دو شوند از تو خرسند خرسند شود ز تو خداوند

روزی که در آن نکرده‌ای کار آن روز ز عمر خویش مشمار

زین گفته سعادت تو جویم پس یاد بگیر هرچه گویم

می‌کوش که هرچه گوید استاد گیری همه را به چابکی یاد

۱۴- معنی واژه‌های زیر را بنویسید. (۱/۵ نمره)

خرسند: جامه: تأمل:

چابکی: سعادت: زنهار:

۱۵- در بیت‌های زیر، (نهاد، مفعول و متمم) را پیدا کنید و در جدول بنویسید. (۱/۵ نمره)

الف) با چشم ادب نگر پدر را وز گفته‌ی او می‌پیچ سر را

ب) زین گفته سعادت تو جویم پس یاد بگیر هرچه گویم

ردیف	نهاد	مفعول	متمم
الف			
ب			

درس هفتم: «آداب نیکان»

۱- فعل عبارت «مرا با او کار است» اسنادی است؟ (۵/۰ نمره) درست نادرست

۲- جامع التمثیل اثر از نویسندگان قرن است؟ (۱ نمره)

۳- نشانه «مد» در کدام واژه کاربرد درستی ندارد؟ (۵/۰ نمره)

(۱) سرآمد (۲) خوش آواز (۳) پیشآمد (۴) دست آورد

۴- در کدام گزینه غلط املایی وجود ندارد؟ (۵/۰)

(۱) من نمی دانم تو از بحر خدای مرا بیاموز (۲) این ها که تو گفتی همه فرع است

(۳) خانواده حنجار و حریم شخصی دارد (۴) به قدر فهم مصتمعان می گویم

۵- کتاب «اسرارالتوحید» نوشته است. (۵/۰ نمره)

(۱) ابوسعید ابوالخیر (۲) اکبری شلدره (۳) محمد بن منور (۴) محمد غزالی

۶- با توجه به محتوای درس «آداب نیکان» از نظر بهلول کدام ویژگی سبب تاریکی دل می شود؟ (۵/۰ نمره)

(۱) با کینه و بغض خوابیدن (۲) لقمه حرام (۳) نیت در کارها (۴) در یاد خدا نبودن

۷- در کدام گروه اسمی، هسته نهاد است؟ (۵/۰ نمره)

(۱) امروزه دشمنان این ملت جنگ نرم را بی هیاو آغاز کرده اند.

(۲) کاربران اینترنت باید به اخلاق علمی آراسته شوند.

(۳) اصل این است که در ذکر حق باشی تا به خواب روی.

(۴) تاکنون وزیر بودی، اکنون امیری!

۸- در کدام عبارت ترتیب جمله با الگوی (نهاد - مفعول - متمم - فعل) می باشد؟ (۵/۰ نمره)

(۱) اینترنت پنجره ای است رو به جهان بیرون. (۲) انسان موجودی است، اجتماعی.

(۳) جنید باز به دنبال او رفت تا به او رسید. (۴) امیر انگشتی از انگشت بیرون کرد.

۹- با توجه به جمله ها واژه ی مناسب را انتخاب کنید. (۲ نمره)

(۱) اخلاق رایانه ای یا بیانگر پایدی ما به ارزش های اجتماعی است. (فن آوری - فناوری)

(۲) انسان برای آینده خود برنامه ریزی می کند. (مال اندیش - مآل اندیش)

(۳) برخیزد (خواست - خواست) بهلول و فرمود: «تو می خواهی مرشد خلق باشی». (برخواست - برخاست).

۱۰- عبارت های زیر چند جمله دارد؟ (۱/۵ نمره)

(۱) تویی شیخ بغداد که مردم را ارشاد می‌کنی؟

(۲) عرض کرد، آری، به قدر می‌گویم و بی‌موقع و بی‌حساب نمی‌گویم.

(۳) رایانه، اینترنت، تلفن همراه و دیگر تولیدات علمی، از مظاهر آفرینش‌گری انسان، این بنده‌ی ضعیف خداوند است.

۱۱- معنی واژه‌های زیر را بنویسید. (۳ نمره)

مریدان: ارشاد: معترف:

اسطرلاب: چیرگی: رهاورد:

۱۲- برای واژه‌های زیر دو هم‌خانواده بنویسید. (۲ نمره)

عقل: جامعه:

اعتقاد: متعال:

۱۳- مفرد واژه‌های زیر را بنویسید. (۱/۵ نمره)

فضایل: آداب: مستمعان:

۱۴- مفهوم عبارات زیر را بنویسید. (۳ نمره)

(۱) تو می‌خواهی مرشد خلق باشی، در صورتی که هنوز طعام خوردن خود را نمی‌دانی؟

(۲) عرض کرد: «آری، به قدر می‌گویم و بی‌موقع و بی‌حساب نمی‌گویم».

(۳) اصل در خوردن آن است که لقمه حلال باید و اگر حرام را صد از این گونه آداب به جا بیاوری فایده ندارد و سبب تاریکی دل می‌شود.

۱۵- در جمله‌های زیر هسته‌ی گروه اسمی را مشخص کنید. (۲ نمره)

خانواده، کوچک‌ترین بخش اجتماع است.

علم و دانش، پیوسته چهره‌ی جهان و چگونگی زیست انسان را دگرگون می‌سازد.

۱۶- درباره‌ی شیخ جنید چه می‌دانید؟ (۵/۰)

درس هشتم: «آزادگی»

۱. خواندن این گونه متن‌ها معمولاً با آهنگ نرم و کشش آوایی همراه است. (۵/۰ نمره)

(۱) حماسی (۲) داستانی (۳) تعلیمی (۴) میهنی

۲. نویسنده/ شاعر کدام اثر ادبی درست معرفی شده است؟ (۵/۰ نمره)

(۱) جامع‌التمثیل: ابولقاسم قشیری (۲) جامع‌التواریخ: خواجه نصیر توسی

(۳) هفت اورنگ: عبدالرحمان جامی (۴) اسرارالتوحید: ابوسعید ابوالخیر

۳. کدام واژه فقط یک صورت املایی دارد؟ (۵/۰ نمره)

(۱) عطا (۲) ثواب (۳) فراغت (۴) خوار

۴. پشت‌های خار، یعنی مقدار کمی خار که بر روی پشت بگذارند. درست نادرست (۵/۰ نمره)

۵. شاهنامه فردوسی و بوستان سعدی در قالب دو تایی سروده شده‌اند. درست نادرست (۵/۰ نمره)

۶. در مصراع «رخش پندار همی راند ز دور» رکن دوم تشبیه، «رخش» است. درست نادرست (۵/۰ نمره)

۷. هم‌خانوادهٔ واژهٔ «ابتدا» و مفرد «آزادگان» چیست؟ (۱ نمره)

۷. واژه‌ای از درس هشتم بیابید که تحول معنایی یافته باشد. سپس معنای گذشته و امروزی آن را بنویسید. (۱ نمره)

۸. اجزای مشخص شدهٔ جمله را در عبارت زیر بنویسید. (۱ نمره)

عکس آسمان بر سطح لرزان گودال‌های آب تماشایی بود.

۹. بیت «پیر گفتا که چه عزت زین به/ که نی‌ام بر در تو بالین نه» چند جمله دارد؟ زیر جمله‌ها خط بکشید. (۱ نمره)

۱۰. در بیت زیر واژه‌ای است که در زبان فارسی به دو شکل به کار می‌رود. آن را بیابید و شکل دیگر آن را بنویسید. (۱ نمره)

«آمد آن شکرگزاریش به گوش گفت کای پیر خرف گشته خموش»

۱۱. واژه‌های قافیه و ردیف را در بیت زیر پیدا کنید. (۱ نمره)

«شکر گویم که مرا خوار نساخت به خسی چون تو گرفتار نساخت»

۱۱. آرایه به کار رفته را در بیت زیر پیدا کنید. {برای پاسخ خود دلیل بیاورید} (۱ نمره)

خارکش پیری با دلق درشت پشته‌ای خار همی برد به پشت

۱۲. مفهوم کنایی بیت «در دولت به رخم بگشادی تاج عزّت به سرم بنهادی» را بنویسید. (۱ نمره)

۱۳. بیت‌های زیر را به فارسی روان امروزی برگردانید. (۴ نمره)

حدّ من ثنایت گفتن گوهر شکر عطایت سفتن

کنم از جیب نظر تا دامن چه عزیزی که نکردی با من

کای فرازنده این چرخ بلند وی نوازنده دل‌های نژند

داد با این همه افتادگی‌ام عزّ آزادی و آزادگی‌ام

۱۴. حفظ شعر «آزادگی» (۲ نمره)

۱۵. روخوانی درس هشتم (۳ نمره)

خواندن درست و روان، رعایت لحن و ایستگاه‌های آوایی

درس نهم؛ «نوجوان باهوش»

۱- در کدام عبارت نادرستی املایی وجود دارد؟ (۵/۰ نمره)

- الف) با لحنه خاصی گفت: فوق العاده است
ب) میرزا ابوالقاسم لحظه‌ای مکث کرد
ج) بگذار لیاقت یک بچه آشپز را ثابت کنم
د) جمعیت هلهله و شادی کردند

۲- در کدام واژه، کسره نشانه‌ی نقش‌نمای اضافه است؟ (۵/۰ نمره)

- الف) سائل
ب) قائم مقام
ج) شیء نورانی
د) حمل اشیاء

۳- شکل درست هر واژه را انتخاب کنید و در جای خالی بنویسید. (۱ نمره)

- الف) به بخورم زهر که شاهد ساقی است. (هلاوت - حلاوت)
ب) نگاه قائم مقام چرخید روی برادرزاده‌اش. (تأسف‌بار - تعسف‌بار)

۴- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید. (۱ نمره)

- الف) تخلص قائم مقام فراهانی، ثنایی بود. ☐ درست ☐ نادرست
ب) قائم مقام خود را مسئول جهل مردم می‌دانست. ☐ درست ☐ نادرست

۵- جاهای خالی را با واژه‌های مناسب درس کامل کنید. (۵/۱ نمره)

- ج) محمدتقی توانست با تلاش و پشتکار به مقام برسد و لقب امیر کبیر بیابد.
د) اثر مهم قائم مقام است. وی در نوشتن این اثر از شیوه‌ی پیروی کرده است.

۶- یک هم‌خانواده برای کلمه‌های زیر بنویسید. (۵/۱ نمره)

وضع: جهل: کاشف:

۷- مفهوم بیت‌های زیر را بنویسید. (۳ نمره)

الف) نام نیکو گر بماند ز آدمی به کزو ماند سرای زرنگار

ب) ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده‌ی ما را انیس و مونس شد

ج) به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست

۸- آثار محمود حکیمی را نام ببرید. (۲ نمره)

۹- مفهوم کنایی عبارات زیر را بنویسید. (۲ نمره)

الف) هیاھوی کلاغ‌ها سکوت باغ را می‌شکست

ب) داستان‌های بسیار بر سر زبان‌هاست

۱۰- آرایه‌ها را در عبارات زیر بیابید. (۲ نمره)

الف) شنیده‌ها را بر کاغذ ذهن می‌نوشت و در دل تکرار می‌کرد

.....

ب) ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده‌ی ما را انیس و مونس شد

.....

۱۱- در ترکیب‌های زیر صفت‌های بیانی را پیدا کنید. (۲ نمره)

درخت نخل - نام نیکو - مقاله‌ی خوب - سرای زرنگار - ماه مجلس - نگاه تأسفبار

.....

۱۲- ۵- معنی واژه‌های زیر را بنویسید. (۳ نمره)

ذکاوت: نامی: هیاھو:

لیاقت: رسا: شیوع:

.....

درس دهم؛ «قلم سحرآمیز»

۱- عبارت «قلم سحرآمیز» یک صفت بیانی است؟

درست نادرست

۲- املاي واژه‌هایی مثل شنبه و سنبل به دو صورت (شنبه و شنبه، سنبل و سمبل) صحیح است؟

درست نادرست

۳- نتیجه‌ی نامه‌ی سیدجمال به میرزای شیرازی چه شد؟

۴- تعداد جمله‌ها را در عبارت زیر مشخص کنید.

۵- درباره‌ی هر یک از عبارت زیر یک سطر توضیح دهید.

چالدران- کمال‌الدین بهزاد- میرزای شیرازی- سیدجمال‌الدین اسدآبادی- سبا- رساله‌ی قشیریه

۶- با توجه به عبارت رو به رو جدول را کامل کنید. «مردم پا بر آن می‌نهادند و می‌گذشتند»

فعل	مصدر	بن ماضی	بن مضارع

۷- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

مرجع تقلید: استعمار:

طیب: طایر:

۸- در جای خالی واژه‌ی مناسب را انتخاب کنید و بنویسید.

الف) قطره‌های آب از شکاف سقف.....(می‌لغزید، می‌لغزید)

ب)، تاریک و نمناک بود. (غار، قار)

ج)، انگلیس شکست خورد. (توطئه، توطعه)

۹- مفهوم عبارت‌های زیر را بنویسید.

(۱) ای هدهد صبا به سبا می‌فرستمت بنگر که از کجا به کجا می‌فرستمت

(۲) حیف است طایری چو تو، در خاکدان غم زین جا به آشیان وفا می‌فرستمت

(۳) الیوم...استعمال توتون و تنباکو، در حکم محاربه با امام زمان (عج) است.

۱۰- برای واژه‌های زیر دو هم‌خانواده بنویسید.

عارفان: شعر:

۱۱- در عبارت و بیت زیر چه آرایه ادبی به کار رفته است؟ (هر مورد دو آرایه)

(۱) نقاشی تو طبیب زخم‌های ماست

(۲) ای هدهد صبا به سبا می‌فرستمت بنگر که از کجا به کجا می‌فرستمت

۱۲- در جمله‌های زیر دو گروه اسمی پیدا کنید و هسته‌ی آن‌ها را مشخص کنید.

جنگ چالدران با همه‌ی مقاومت دلیرانه‌ی شاه اسماعیل به شکست انجامید.

۱۳- یک نمونه شبه جمله از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

۱۴- خواندن متن: روان‌خوانی، رعایت لحن و آهنگ مناسب

درس یازدهم؛ «پرچمداران»

۱- میرزا محمدصادق امیری، شاعر و روزنامه‌نگار عصر مشروطه بود که مظفرالدین شاه به او لقب داد.

۲- چهار واژه بنویسید که با جابه‌جایی نقطه، معنای واژه تغییر کند. (مانند: نبی - بنی).

۳- سه گروه اسمی از متن درس پیدا کنید که در آن وابسته‌ی پیشین صفت اشاره باشد.

۴- نام سه اثر از سلمان هراتی را بنویسید.

۵- در متن زیر چهار غلط املایی وجود دارد، آن‌ها را پیدا کنید و درست واژه‌ها بنویسید.

پس از پایان جنگ تهمیلی، حمت و تلاش همین سربازان سربلند و دلاوران رشید، با علم و دانش و تخصص و تاهد درآمیخت، تا حافظ آبروی این سرزمین آسمانی و بیانگر فکر ایرانی باشد.

۶- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

حماسه:	گزند:	عرصه:	مأوا:
آزادمنشی:	بوم و بر:	خیل:	مقدس:

۷- برای هر واژه، یک هم‌خانواده بنویسید.

عزت:	عظیم:	حافظ:	همت:
------	-------	-------	------

۸- معنی کنایه‌های زیر را بنویسید.

خون دل خوردن: رنگ نباخت

۹- بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است؟

ای وطن، ای دل مرا مأوا ای وطن، ای طن مرا مسکن

۱۰- لحن میهنی را توضیح دهید.

۱۱- مفرد واژه‌های زیر را بنویسید.

حامیان: ایام: قتل: دوران:

۱۲- معنی بیت‌های زیر را بنویسید و برای هر بیت یک آرایه پیدا کنید.

ای وطن، ای تو نور و ما همه چشم ای وطن، ای تو جان و ما همه تن

نکته‌ای گویمت که گر شنوی شاد، مانی به جان و زنده به تن

وان که حبّ وطن نداشت به دل مرده زان خوب‌تر به باور من

۱۳- با توجه به جمله‌ی زیر جدول را کامل کنید.

نوجوانان شاداب و باایمان، سیمای وطن را به زیور و شکوه خلاقیت می‌آرایند.

نهاد	مفعول	متمم	فعل

۱۴- خوانش درس: روان‌خوانی، رعایت لحن و آهنگ مناسب.

درس دوازدهم؛ شیرحق

۱- در قالب «مثنوی» هر بیت قافیه و ردیف مشخص دارد. درست نادرست

۲- صفت پرسشی و صفت تعجبی از وابسته‌های پیشین هستند و قبل از اسم می‌آیند. درست نادرست

۳- کدام مفهوم از بیت زیر دریافت می‌شود؟

«در زمان انداخت شمشیر آن علی کرد او اندر غزایش کاهلی»

(۱) در کارش عجله داشت (۲) در جنگیدن سستی کرد

(۳) با دشمنش مدارا کرد (۴) در آن لحظه از مبارزه منصرف شد

۴- چرا قالب مثنوی برای سرودن داستان‌های طولانی مناسب است؟

.....

۵- مترادف واژه‌های زیر را از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

شایسته: حرص: پاکی نیت:

بخشش: پاک: فریبکاری:

۶- مفهوم بیت‌های زیر را بنویسید.

در غزا بر پهلوانی دست یافت زود شمشیری برآورد و شتافت

.....

گشت حیران آن مبارز، زین عمل وز نمودن عفو و رحم بی‌محل

.....

گفت: «من تیغ از پی حق می‌زنم بنده‌ی حقم نه مأمور تنم»

.....

چون درآمد در میان، غیر خدا تیغ را دیدم نهان کردن سزا

.....

۷- نام سه اثر مهم مولانا را بنویسید.

۸- حسین ممتحنی متخلص به از شاعران خوش‌نام انقلاب است.

از آثار او می‌توان به و اشاره کرد.

۹- دو جمله بنویسید که در آن وابسته‌ی پیشین صفت تعجبی و صفت پرسشی باشد.

۱۰- در بیت‌های زیر چه آرایه ادبی به کار رفته است؟

گفت: «بر من تیغ تیز افراشتی از چه افکندی، مرا بگذاشتی؟»

او خدو انداخت بر روی علی افتخار هر نبی و هر ولی

صبح صادق، قدرت کاذب شکست رشته‌های دام اهریمن گسست

۱۱- مفهوم عبارات زیر را بنویسید.

(۱) درمی چند در آستین داشت و عقیدتش خلل بود.

(۲) در راه طراری به وی بازخورد و آن زر به حیلت ببرد.

۱۲- از متن درس دو کنایه پیدا کنید و مفهوم کنایه‌ها را توضیح دهید.

۱۳- دو واژه بنویسید که بدون تغییر معنا به دو شکل نوشته شود.

۱۴- طرز قرارگرفتن قافیه در قالب «مثنوی» را با شکل نشان دهید.

۱۵- خوانش درس با لحن و آهنگ مناسب.

درس نیردهم؛ ادبیات انقلاب

۱- زبان نخستین ابزار پیدایش ادبیات است.

درست نادرست

۲- در کنایه منظور نویسنده مفهوم نزدیک سخن می‌باشد.

درست نادرست

۳- واژه‌هایی که به مصوت «ا» و «و» ختم می‌شوند در حالت اضافه به «ی» میانجی نیاز دارند.

درست نادرست

۴- مفرد کدام واژه نادرست است؟

(۱) اشخاص (۲) اشخاص (۳) اقوام (۴) عوامل عامل

۵- املای کدام واژه نادرست است؟

(۱) دوگانگی (۲) بهره‌گیری (۳) رزمندگی (۴) جلوه‌گر

۶- املای کدام گروه از واژه‌ها همه درست است؟

(۱) تعهد، ایثار، معاصر، عظیم (۲) اعتقاد، تعالیم، انسجام، فضیلت
(۳) درونمایع، محتوا، آثار، آرمان (۴) ستم ستیزی، مقاومت، حمایه، معیار

۷- با توجه به جمله‌ها، واژه‌ی درست را انتخاب کنید.

(۱) مردم انقلابی ایران به پیشوایی (بنیان‌گزار - بنیان‌گذار) فرزانه، انقلاب کردند.
(۲) دوگانگی از میان (برخواست - برخاست) و «وحدت کلمه» پدیدار گشت.

۸- برای هریک از واژه‌های زیر دو هم خانواده بنویسید.

عظیم: نظام:

فضیلت: عدالت:

۹- مفهوم واژه‌های زیر را بنویسید.

انسجام: معیار: تعهد: آرمان:

۱۰- منظور از ادبیات چیست؟

۱۱- با توجه به متن درس، سه ویژگی برجسته انقلاب را بنویسید.

۱۲- کتاب «درآمدی بر ادبیات داستانی» اثر کیست؟ درباره‌ی محتوای کتاب توضیح دهید.

۱۳- مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید.

(۱) از مکافات عمل غافل مشو گندم از گندم بروید جو ز جو

(۲) یکی را به سر برنهد تاج بخت یکی را به خاک اندر آرد ز تخت

۱۴- در عبارت‌های زیر، هسته و نوع وابسته‌ها را مشخص کنید.

(۱) انقلاب شورانگیز مردم

(۲) تاریخ معاصر ایران

۱۵- سه نمونه کنایه که در گفت‌وگوهای عادی شنیده‌اید، بنویسید.

۱۶- خواندن متن: روان‌خوانی، رعایت لحن و آهنگ مناسب

درس چهاردهم: یاد حسین (ع)

۱- شعر یاد حسین (ع) در چه قالبی سروده شده است؟

۲- کلیات سروده‌های «فدایی مازندرانی» با عنوان یا اولین بار در سال ۱۳۸۸ به چاپ رسیده است.

۳- در کدام مصراع نادرستی املایی دیده می‌شود؟

(۱) شد چنان از تف دل کام سخنور تشنه (۲) همچو ماهی که فتد ز آب برون آل نبی

(۳) غرقه‌ی بهر بلا بود در آن بر تشنه (۴) می‌تپیدی دلشان سوخته در بر تشنه

۴- در بیت زیر کدام آرایه ادبی مشاهده نمی‌شود؟

خشک گردید هم از دود دل و دیده دوات خامه با سوز، رقم کرد به دفتر تشنه

(۱) تناسب (۲) تشخیص (۳) واج آرایی (۴) تشبیه

۵- دو بیت از درس بنویسید که در آن آرایه تضاد به کار رفته باشد.

۶- مترادف واژه‌های زیر را از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

دریا: دهان: پادشاه: تشنه:

قلم: حرارت: بزرگتر: رود بزرگ:

۷- برای واژه‌های زیر دو هم‌خانواده بنویسید.

غرقه: اکبر:

۸- در بیت زیر، ارکان تشبیه را مشخص کنید.

همچو ماهی که فتد ز آب برون آل نبی می‌تپیدی دلشان، سوخته در بر تشنه

۹- درباره‌ی واژه‌ی «کوثر» هر چه می‌دانید بنویسید.

۱۰- تکرار واژه‌ی «تشنه» به عنوان ردیف در شعر، یادآور کدام واژه‌ی مناسب با واقعه‌ی کربلا می‌باشد؟

۱۱- مفهوم بیت‌های زیر را بنویسید.

(۱) آه و افسوس از آن روز که در دشت بلا بود آن خسرو بی لشکر و یاور تشنه

(۲) برد عباس جوان ره چو سوی آب فرات ماند بر یاد حسین تا صف محشر تشنه

(۳) خشک گردید هم از دود دل و دیده دوات خامه با سوز، رقم کرد به دفتر تشنه

۱۲- دو نمونه تلمیح از درس پیدا کنید و بنویسید به چه موضوعی اشاره می‌کند؟

۱۳- بیت‌های زیر را با دقت بخوانید و موارد خواسته شده را بنویسید.

- در کدام بیت‌ها ردیف وجود دارد؟

- واژه‌های ردیف را بنویسید.

(۱) چو ایران نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد

(۲) زنهار مگو سخن به جز راست هرچند تو را در آن ضررهاست

(۳) تازه فهمیدم خدایم این خداست این خدای مهربان و آشناست

(۴) دوستی از من به من نزدیک‌تر از رگ گردن به من نزدیک‌تر

(۵) کی فلان چاشت بده یا شامم نان و آبی که خورم و آشامم

۱۴- خوانش با لحن درست و رعایت آهنگ مناسب.

درس شانزدهم؛ کودکان سنگ

۱. لحن خوانش درس ۱۶ ترکیبی از لحن‌های و و است .

۲. املای کدام واژه درست نیست؟

(۱) بیندیشید (۲) بیفتاد (۳) بیستد (۴) بینداخت

۳. در بیت «یادگاری کز آدمی زادست سخن است آن دگر باد است» کدام آرایه دیده نمی‌شود؟

(۱) واج آرایی (۲) کنایه (۳) مجاز (۴) تشبیه

۴. در کدام گزینه، صفت مبهم وجود دارد؟

(۱) همه خوشحال بودند (۲) شما چند سال درس خواندی؟

(۳) سینا چند کتاب به دوستش هدیه داد؟ (۴) همه کار ایام درس است و پند

۵. مفهوم کدام گزینه نادرست است؟

(۱) بیمناک: ترسیده (۲) صعود: فتح و پیروزی (۳) بشارت: خبر خوش (۴) غزه: نام شهری در فلسطین

۶. کدام گزینه درباره عبارت زیر درست نیست؟

(۱) صعود کردن کنایه از شهادت (۲) سدره المنتهی نام درختی در آسمان هفتم

(۳) تلمیح به مبعث پیامبر (۴) تشبیه محمد به خون

۷. مفهوم بیت زیر را بنویسید.

یادگاری کز آدمی زادست سخن است آن دگر باد است

۸. عبارت‌های زیر را بخوانید و بنویسید مربوط به کدام یک از نویسندگان است؟

(۱) از شاعران بزرگ عرب، متولد دمشق سوریه است. او به زبان‌های فرانسوی و انگلیسی و اسپانیایی مسلط بود.

(۲) شاعر و عارف پرآوازه ی هندی که اشعارش سرشار از مفاهیم عرفانی و حس میهن دوستی است.

(۳) از بزرگترین شاعران معاصر عرب است، عشق به فلسطین و استقلال آن از درون مایه‌های اصلی شعر اوست .

(۴) شاعر و عارف قرن پنجم و ششم هجری، در ابتدا شاعری مدیحه‌سرا بود. از آثار او می‌توان به حدیقه الحقیقه و کارنامه بلخ اشاره کرد.

۹. در عبارت‌های زیر «ماه» و «زیتون» نماد چیست؟

درس هفدهم؛ خوشبختی

۱- درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

(۱) مترجم کتاب در جست و جوی خوشبختی، ابوالقاسم پاینده است.

(۲) کتاب هفده داستان کوتاه نوشته‌ی سارا طهرانیان است.

(۳) در زبان فارسی و عربی فعل‌ها در پایان جمله می‌آید.

۲- عبارات زیر معرف کدام نویسنده است؟

این نویسنده در توصیف طبیعت و احساسات انسانی چیره بود.

۳- در عبارت «کار امروز را به فردا می‌فکنید» چه آرایه‌ای به کار رفته است؟

(۱) کنایه (۲) تضاد (۳) ضرب‌المثل (۴) تشبیه

۴- در کدام گزینه نادرستی املایی کمتری دیده می‌شود؟

(۱) جزر و مد، غفلت، گزر عمر، تامل

(۲) اضطراب، اصلن، تعلّل، میافکنید

(۳) متانت، کاعنات، مسلمن، تلف

(۴) سمر، معینّی، شتاب، نشاط

۵- در سخنی که نویسنده ابتدای درس از شکسپیر آورده است، از چه آرایه‌ای استفاده کرده است؟

(۱) تشبیه (۲) تناسب (۳) کنایه (۴) تضمین

۶- مفرد کدام واژه نادرست است؟

(۱) اشخاص: شخص (۲) اعماق: عمق (۳) اقدام: قدم (۴) وظایف: وظیفه

۷- قالب شعر نیایش است.

۸- مفهوم کنایی جمله‌های زیر را بنویسید.

(۱) نوجوانان و جوانان از سرد و گرم روزگار خبری ندارند.

(۲) انگشت ندامت به دندان می‌گزیم.

۹- هم‌خانواده‌ی واژه‌های زیر را از متن درس بیابید و بنویسید.

اتلاف: عاقل: علت: مضطرب:

عجله: قصد: قصد: عمیق:

۱۰- پیام و مفهوم کلی درس راه خوشبختی و روان خوانی آن سوی پنجره را بنویسید.

۱۱- واژه‌ی توفان و طوفان چه تفاوتی باهم دارند؟

۱۲- دو نمونه واژه‌های متضاد از درس پیدا کنید و بنویسید.

۱۳- بیت‌های زیر را به نثر روان برگردانید.

(۱) به ذکر خود بلند آوازه‌ام کن رفیق لطف بی‌اندازه‌ام کن

(۲) به چشم مرحمت سویم نظر کن شفیع آخرت، خیرالبشر کن

۱۴- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

شتاب: مسرور: خوف: کائنات:

۱۵- در بیت‌های زیر چه ارایه‌ای به کار رفته است؟

(۱) بیفشان از وضو به رویم آن آب که از غفلت نماند در سرم خواب

(۲) نگاهی کن که رو آرم به سویت رهی بنما که جاگیرم به کویت

۱۶- آثار وحشی بافقی را نام ببرید.

خوانش با آهنگ و لحن مناسب

طراح: منصوره اخلاقی

سرگروه آموزشی ناحیه دو مشهد